

Abstract

This thesis addresses the issue of forming thoughts of Viennese modernists, in particular their expression in architecture represented by the Otto Wagner School, and their influence on the South Moravian environment. The first part of the thesis, conceived from the perspective of cultural heritage, seeks to find a link between the birth of the modernist movement and the rise and fall of the liberal regime in Austria-Hungary. It presents the relation of bourgeoisie to art and its role of the bearer of cultural and social transformation in the 19th century. Based on the study of the results of Austrian researchers and recognised personalities from the field of cultural history, the thesis aims to introduce social changes taking place in the Austrian society at the end of the 19th century as well as their reflection in arts to the Czech reader. The indisputable leader of the artistic transition was Otto Wagner, whose architectural work and, in particular, teaching activities were behind the origin of modern architecture. Among his students were numerous incomers from Bohemia, Moravia and Silesia. Researchers currently devote a great deal of attention to young “Wagnerians” such as Josef Hoffmann, Leopold Bauer or Jan Kotěra but, although the work of these eminent persons is known, this area is little explored, and most local architects inspired by Otto Wagner’s thoughts and architectural school have not been sufficiently mapped yet. Therefore, the second part of the thesis seeks to draw attention to the work of the less well-known authors active in South Moravia, whose culture, economy and society were linked with the Viennese environment over a long period. Based on the description of buildings, the second part of the thesis tries to analyse the elements that these architects have in common with the Viennese modernists and that have remained in South Moravia despite the collapse of the Habsburg Monarchy.

Keywords:

Otto Wagner - Wagnerians - Liberalism - Vienna Secession - Modernism - Architecture - Moravian Germans

Abstrakt

Tato práce se zabývá problematikou formování myšlenek vídeňských modernistů, zejména projevy v architektuře zastoupené školou Otty Wagnera, a jejich vlivem na prostředí jižní Moravy. První část práce, vedená v kulturněhistorickém duchu, se snaží hledat vazbu mezi vznikem modernistického hnutí a vzestupem a pádem liberálního režimu v Rakousku-Uhersku. Prezentuje vztah buržoazie k umění i její roli nositelky kulturní a společenské transformace v 19. století. Na základě studia výsledků rakouských badatelů i uznávaných osobností z oblasti kulturní historie se snaží českému čtenáři přiblížit společenské změny, odehrávající se v rakouské společnosti na sklonku 19. století a jejich odraz v uměleckém vyjádření. Vedoucí osobností uměleckého přechodu byl bezesporu Otto Wagner, jehož architektonické dílo a především pedagogická činnost stála za zrodem moderní architektury. K jeho studentům patřil i bezpočet příchozích z oblastí Čech, Moravy a Slezska - v současné době je ze strany badatelů věnována značná pozornost mladým „wagneriánům“ jako jsou Josef Hoffmann, Leopold Bauer nebo Jan Kotěra, přesto i přes znalost tvorby těchto významných osobností je daná oblast málo prozkoumaná a většinu lokálních architektů inspirovaných myšlenkami Otty Wagnera a jeho architektonické školy se doposud nepodařilo dostatečně zmapovat. Proto se druhá část práce snaží poukázat na činnost méně známých tvůrců aktivních na jižní Moravě, která byla dlouhodobě kulturně, hospodářsky i sociálně vázána na vídeňské prostředí. Druhá část práce se snaží na základě popisu staveb analyzovat prvky, které mají tyto architekté společné s vídeňskými modernisty a které se v jihomoravském prostředí udržely nadále i navzdory rozpadu habsburské monarchie.

Klíčová slova:

Otto Wagner - wagnerianismus - liberalismus - vídeňská secese - moderna - architektura - moravští Němci

